

ایرج افشار

سندی دربارهٔ بقعهٔ شیخ مرشد کازرونی

سال قبل سازمان اسناد ملی ایران سندی مورخ پنجم جمادی الاولی سال ۸۲۶ هجری قمری را که از شیراز به تهران آمده بود خریداری کرد. این سند طوماری، که کاغذش نخودی رنگ و سمرقندی نماست در دوقطعه است. یعنی دوقطعه است از سندی که در اصل مفصل تر و طولانی تر بوده و فعلاً همین مقدار از آن به دست آمده است. قسمت افتاده علی الظاهر متضمن مطالبی از نوع سیورغال یا معرفی رقبات وقفی بوده است و متصرفان برای امحاء آثار مترتب بر آن مطالب، آن قسمت را از سند جدا کرده اند.

سند به خط تعلیق اسنادی است و به طور استادانه ای کتابت و سریار به مهر هشت ضلعی و دو یار به مهر چهارضلعی ممهور شده است. یکی از مهرهای چهارگوش بزرگتر از دیگری است. کلمات «الله» و «محمد» در پایان سند و ابواسحق در سطر سوم به طلای حل است.

ضمناً لازم است گفته شود بقعهٔ شیخ مرشد (ابواسحق ابراهیم بن شهریار) که در شهر کازرون واقع است و صورت مخروبه ای یافته به مدد مالی انجمن آثار ملی ترمیم می شود و قرار است که محوطهٔ اطرافش نیز به تریبی شایسته تغییر وضع پیدا کند.

شیخ ابواسحق مشهور به شیخ مرشد از بزرگان صوفیهٔ حنطهٔ فارس بود و در عهد خود (قرن چهارم و پنجم) دارای عنوان و مرتبت روحانی و الائی بود و کرامات و خرق عاداتی به او نسبت می داده اند و در مناقب و مقاماتش تألیفاتی بوده است که یکی از آنها را به نام «فردوس المرشدية فی اسرار الصمدية» ایران شناس مشهور آقای فریتز مایر سویسی سالها قبل به طبع رسانید و در تهران نیز تجدید طبیعی از آن توسط من به عمل آمد. آن متن اینک در دست چاپ مجدد است.

از مریدان شیخ مرشد تا قرن نهم و دهم هجری خبر داریم. در رساله عرض سپاه اوزون حسن که جلال‌الدین دوانی تألیف کرده است، از درویشان سلسله مرشدی که جزء عرض شوندگان بوده‌اند یاد شده است.

***

اگرچه متن سند تماماً خوانده نشد، چون سندی است که از اهمیت خالی نیست به‌مناسبت مرمت بقعه به‌توسط انجمن آثار ملی آن مقدار از سند که در مجالی کوتاه خوانده شده است چاپ می‌شود که اهمیت بقعه مذکور و لزوم مرمت فوری آن قطعیست بیاید. جای کلماتی که ناخوانده مانده است نقطه گذاشته شده است.

(۱) وصفش درین ... نمی‌آید (یک کلمه ناخوانا و چند کلمه

بریده شده است)

(۲) اندرین آستان نمی‌گنجد و

(۳) مرشدالحق بالشریعة والحقیقة والطریقة والیقین والدین

شیخ ابواسحق

(۴) ابرهیم بن شهریار قدس‌الله روحه .... فتوحه وعن مشایخه

وصحبه وسایر مریدیہ اجمعین

(۵) سلاطین جهان و خواقین زمان ملوک دولت یار و امراء

نامدار و وزرا و اکابر عدل شعار لازالت... و بمیامن

(۶) جودهم و فضلهم و عدلهم و احسانهم، و سادات عظام و قضاة

اسلام و علما و ائمه و مشایخ ائام و... و اکابر و صواحب

(۷) ایام اعلی‌الله شأنهم و... قدرهم و جمهور مریدان و معتقدان

علیا حضرت مقدسه ادام‌الله بر کاتهم و حسن خاتمهم

(۸) دعوا ... که .... در علیا حضرت مقدسه منوره .... حقیقه ....

- (۹) مرشديه... فی العالمین بمیامن برکاتها گفته می آمد
مخصوص شده و معلوم فرمایند که عالی جناب... فضایل...
شیخ المشایخ داده شود
- (۱۰) به استحقاق آخرین مشایخ و اکابر و امامان علی الاطلاق..
- (۱۱) سعد الملة والدين ابوسعید اسعد الله تعالی فی الدارین و
اعلی قدره از میان امرا و ممتاز است و انواع کمالات
- (۱۲) در آن.... به خدمت فقرا و مساکین و ابناء السبیل مشغول
است و بحمد الله خوانق آن جناب بنوعی معمور داشته
- (۱۳) کی از شرح مستغنی و خلفاء آن حضرت من حیث ارادت
و.... بدان جناب رسیده مأمور و مشغول است که در عزت و
تقویت
- (۱۴) و اعزاز و اکرام به این چنین خدمات هیچ دقیقه مهمل
مگذارند.... و تقبلی که به حضرة مقدسه فرموده باشند
تسلیم مریدانش دهد که آب
- (۱۵) آن جناب... کند و طایفه علماء... ن و اصحاب خوانق
به عزل آن جناب معزول و بنظر او منظور دانسته
- (۱۶) بهر چه رجوع فرماید مال و مفارق باشند....
اصحاب خوانق
- (۱۷) و خادمان و غلامان علیا حضرت مقدسه... می باید که
کمر متابعت بر میان جان بسته آنج وظیفه... جمله...
بهم رسانند

(۱۸) واز .... و صوابدید آن جناب تجاوز ننماید تا موجب

نیک نامی گردد ، والله .... والتوفیق

(۱۹) وهو حسبنا ونعم الوكيل وصلى الله على سيدنا محمد وآله

اجمعين

(۲۰) والحمد لله رب العالمين، وكتبت هذه في ۵ جمادى الاولى

(۲۱) الخامس من جمادى الاول لسنة ست وعشرين وثمانمائه.

***

قسمت حاشیة طرف راست (که عکس آن در چاپ در انتهای نامه
و به همان ترتیب افقی محاذی سطور آورده شد)

(۱) خليفة الحضرة ا.... المطهرة المعززة المحترمة الحقیقة
(۲) المرشدية، - محمد بن عبدالسلم عبد .... کمال الدين

المرشدى

(۳) .... لجميع المؤمنين والمؤمنات والمسلمين

(۴) والمسلمات حامداً مصلياً مسلماً.

***

درختم این نقل از دانشمند گرامی آقای حسین مدرس طباطبائی- که در
خواندن خطوط تعلیق از استادان میرزست - انتظار دارد نظری برین سند و
ناخوانده‌های آن بیفکنند و مبتدیان را مدد برسانند .

عکس مهرهای این سند که محتملاً یکی از آنها اویغوری است برای مطالعه
و مساعدت آقای تورخان گنجهای استاد محترم مقیم لندن ارسال شده است و
امید است که جواب دریافت شود .

عکس این سند مهم در قسمت تصاویر این شماره طبع شده است .

Handwritten text in Persian script, possibly a title or header, located in the upper middle section of the page.

Handwritten text in Persian script, possibly a name or identifier, located in the lower middle section of the page.

Handwritten text in Persian script, possibly a signature or a date, located at the bottom of the page.

[۱۳]

[۱۴]

Handwritten text, possibly in Urdu or Persian script, written in a cursive style. It appears to be a list or a set of notes.

(17)

Handwritten text, possibly in Urdu or Persian script, written in a cursive style. It appears to be a list or a set of notes, similar to the first block.

(18)

Handwritten text, possibly in Urdu or Persian script, written in a cursive style. It appears to be a list or a set of notes, similar to the first two blocks.

(19)

تجدید
تعمیر
تعمیر

لام لعل لعل لعل لعل لعل لعل

لعل لعل لعل لعل لعل لعل لعل

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

لعل لعل لعل لعل لعل لعل لعل

لعل لعل لعل لعل لعل لعل لعل

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

(1)

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خير البرية
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

(2)

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خير البرية
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

(3)

در این کتاب و سایر کتب
 که در این کتاب مذکور است
 در این کتاب مذکور است

(۱۳)

در این کتاب مذکور است
 در این کتاب مذکور است
 در این کتاب مذکور است

(۱۴)

در این کتاب مذکور است
 در این کتاب مذکور است
 در این کتاب مذکور است

(۱۵)

سید محمد باقر
سید محمد باقر

[۱۶]

سید محمد باقر
سید محمد باقر

[۱۷]

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

م

والد
والد
والد
والد

[۱۸]

ل

والد
والد
والد

[۱۹]

Handwritten scribbles in the top left corner.

Handwritten scribbles in the upper middle section.

Handwritten scribbles in the middle section.

Handwritten text: 000000

(F)

(E)

(E)

Handwritten scribbles below the stamp.

Large vertical handwritten scribble on the right side.

Handwritten scribbles on the right side.

(E)

Handwritten scribbles at the bottom left.

Large handwritten scribbles at the bottom right.